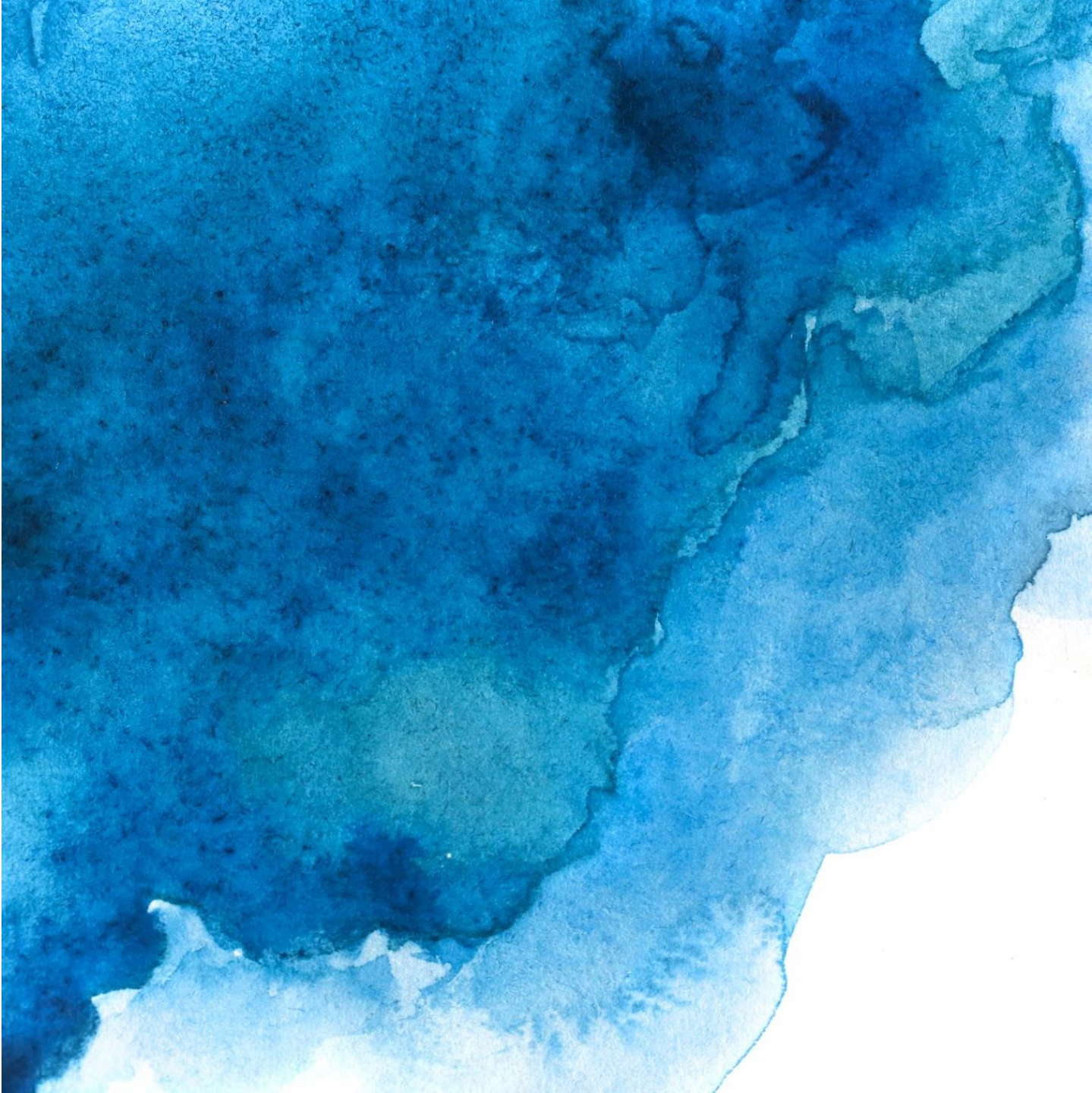

Тема 11.
Міжнародне
співробітництво у
фінансових
розслідуваннях

План

- + 1. Формальні канали співробітництва
- + 2. Неформальні канали співробітництва

Сьогодні через міжнародну систему передавання інформації та платежів СБІФТ (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunications) здійснюється понад 1 млн транзакцій на день, в яких беруть участь біля 11 000 банків з 200 країн світу

Особливості трактування поняття «фінансове розслідування»

1) фінансові розслідування як збирання, закріплення, усебічний розгляд, вивчення фінансової звітності та відстеження фінансових операцій, з метою виявлення протиправних діянь;

2) фінансові розслідування як особливий вид аналізу фінансової складової злочинної діяльності, який допомагає правоохоронним органам розслідувати злочини, пов'язані з рухом фінансових ресурсів і слідами у вигляді фінансової інформації;

3) фінансові розслідування як вид послуг-форензик суб'єктів приватного сектору економіки, зокрема консалтингових компаній, щодо виявлення та зменшення ризиків виникнення шахрайства, незаконних дій та неетичної поведінки у сфері господарської діяльності

- + Одним з перших міжнародних документів, в якому порушувалося питання боротьби з відмиванням грошей, була Рекомендація № R (80) 10 Комітету Міністрів Ради Європи країнам – членам «Про заходи протидії передачі та збереження коштів кримінального походження», прийнята 27 червня 1980 р. на 321 засіданні заступників Міністрів.
- + Країнам-членам рекомендовано проводити спільну політику в цій сфері шляхом координації та посилення дій щодо подолання проблеми відмивання коштів кримінального походження. Відповідно до цього документа, основну превентивну роль у протидії відмиванню коштів виконують не правоохоронні органи, а банківська система країн-членів. Банкам рекомендувалося: знати осіб, з якими вони ведуть справу; вести запис серійних банкнот, які поступають в обіг внаслідок злочинного діяння

Формальні канали співробітництва

- + Державними органами різних країн було розроблено низку процесів для здійснення запитів та отримання інформації, доказів і арешту активів в рамках транскордонних розслідувань та судових переслідувань. Цей процес зазвичай починається із взаємного обміну інформацією між правоохоронними органами або через ПФР, а потім надходить черга того, що називається запитом про міжнародну правову допомогу. Взаємний обмін інформацією неофіційними каналами повинен спершу бути використаний для інформування та направлення подальшого **запиту про МПД**. Запит про МПД направляється однією державою (відправником) до іншої держави (одержувача), яка в свою чергу може також оформити запит про МПД для держави-відправника. Таким чином, в даній сфері існують певні правові та практичні вимоги, які висвітлені в даному розділі.

Формальні канали співробітництва

- + Однією із **основних проблем**, що стоїть перед країною-відправником стосовно вкрадених активів, які перебувають за межами її юрисдикції, це прив'язка цих активів до злочину, який стався в межах її юрисдикції. Довести, що мав місце предикатний злочин, не достатньо: також повинен існувати зв'язок між предикатним злочином та активами, що знаходяться за кордоном. На цьому початковому етапі встановлювати такий зв'язок за допомогою доказів з метою оформлення запиту про МПД не обов'язково. Гіпотези слідства, підозри чи переконаність з боку держави-відправника, які пов'язують активи зі злочином, як правило, є достатнім для того, щоб держава-отримувач змогла на них відповісти

Формальні канали співробітництва

- + Підрозділи ДПС України можуть отримувати податкову інформацію на підставі Конвенції про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах, підписаної державами – членами Ради Європи та країнами – членами ОЕСР.
- + У разі потреби в отриманні податкової інформації від іноземних органів в межах перевірки законності діяльності СГД, ДПС України можуть отримувати дані від податкових органів країн світу, з якими Україна має Угоди про уникнення подвійного оподаткування

Формальні канали співробітництва

- + **Спеціальний запит про одержання або надання інформації з-за кордону** - запит про інформацію, яка може бути надана в результаті перевірки або досудового розслідування платника податку щодо ухилення від сплати податків та інших порушень законодавства, віднесених до компетенції Державної податкової служби України, іноземному партнеру або іноземним партнером - Державній податковій службі України.

Формальні канали співробітництва

Спеціальний запит робиться у разі, якщо:

- + факти свідчать, що необхідна інформація знаходиться за межами України, і в ході перевірки суб'єктів господарювання або проведення досудових розслідувань виникає потреба в підтвердженні достовірності такої інформації, незалежно від наявності кримінальних проваджень стосовно осіб чи за фактом здійснення зовнішньоекономічних операцій, зокрема у разі встановлення простроченої дебіторської заборгованості у нерезидента перед резидентом;
- + встановлено невідповідність між кількісними чи іншими показниками митної декларації та фактично оприбуткованими (імпортованими) або відвантаженими (експортованими) товарами;
- + факти свідчать про перерахування коштів за межі України для подальшої легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом;
- + існує необхідність отримання інформації щодо контролю за ціноутворенням.

Неформальні канали співробітництва

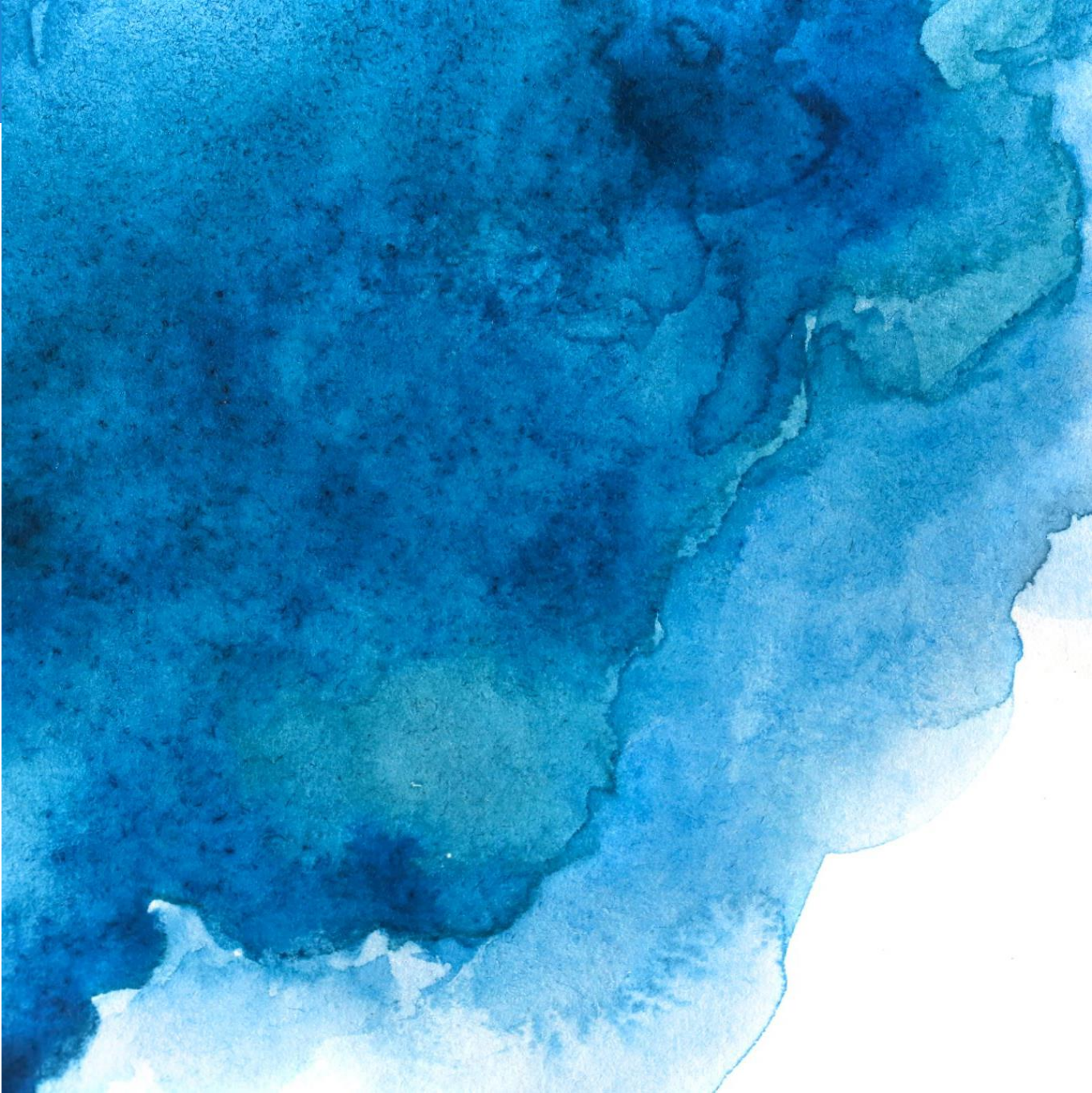
- + Попереднє встановлення тісного контакту може допомогти з'ясувати особливості правової системи іноземної держави та проблеми, які можуть виникнути під час опрацювання версій та формування плану. Це також дає іноземній державі можливість підготуватися до співпраці.
- + Налагодження особистих зв'язків з іноземними колегами – запорука успіху в справі повернення активів. Телефонний дзвінок, лист, відправлений електронною поштою, відеоконференція або особиста зустріч неабияк сприяють просуванню справи.
- + Таке спілкування є важливим на всіх етапах: під час отримання інформації та даних, прийняття основних рішень, складання запитів про надання взаємної правової допомоги або контролю виконання запитів

Неформальні канали співробітництва

Для встановлення контакту слід звернути увагу на колег аналогічних структур іноземних держав, серед яких:

- + правоохоронні органи (такі як поліція та організації, що займаються питаннями боротьби з корупцією, митного й податкового контролю та застосування законів про протидію незаконному обігу наркотиків);
- + підрозділи фінансової розвідки;
- + регулюючі органи (у банківській сфері та на ринку цінних паперів);
- + прокуратура;
- + слідчі судді/слідчі;
- + іноземні юристи (деякі держави запрошують юриста, обізнаного з процедурами та вимогами іноземної держави)

Тема 12.
Організації, що
сприяють у
проведенні
комплексних
фінансових
розслідувань

План

1. Інтерпол
2. Європол
3. Євроюст
4. Ініціатива StAR Світового Банку
5. Камденська міжвідомча мережа з питань повернення активів (CARIN)

Інтерпол

- + Інтерпол (фр. Organisation Internationale de Police Criminelle, OIPC, англ. International Criminal Police Organization, ICPO) - організація, що займається пошуком певного об'єкту, людини, сприяє пошукам поліції. Заснована як англ. International Criminal Police Commission в 1923, а з 1956 використовується теперішня назва.
- + До складу входять понад 190 країни світу. За розміром друга міжнародна міжурядова організація після ООН. Штаб-квартира знаходиться у місті Ліон, Франція.

INTERPOL

Інтерпол

- + Самі працівники Інтерполу НЕ можуть безпосередньо виконувати поліцейських функцій (права заарештовувати чи носити та застосовувати свою чи табельну зброю) на будь-якій території країн – членів організації. Вони займаються лише координацією сил, щоб правоохоронці з інших країн набагато легше справлялись з такими речами, як особливості національного правосуддя, законодавства, мовний бар'єр. По суті, головною функцією Інтерполу є створення та підтримка різноманітних баз даних, якими можуть користуватись правоохоронні органи країн-членів організації (наприклад, бази даних фальшивомонетників, членів наркокартелів, викрадених автівок та викрадених витворів мистецтва і т.д).

Європол

- + Європол, Європейське поліцейське управління (англ. European Police Office, Europol) – інформаційно-координаційне агентство, покликане забезпечити співробітництво поліцій держав – членів Європейського Союзу (ЄС) у боротьбі зі злочинністю, зокрема, з організованою злочинністю, тероризмом, корупцією, шахрайством, наркобізнесом, незаконним обігом зброї, відмиванням грошей, злочинами проти дітей, нелегальної міграцією тощо.

Європол

- + Створення було передбачене Маастрихтським договором 1992 (розд. VI) та Амстердамським договором про Європейський Союз 1997 (розд. VI) з метою обміну інформацією та координації роботи органів поліції і правосуддя країн ЄС у цій галузі. Європол – це єдиний центр з трьома потужними базами даних, в яких містяться відомості про злочини та злочинну діяльність на всьому просторі ЄС. Дані надаються лише компетентним органам, їх офіційним і службовим особам, яким необхідна така інформація за родом служби.
- + Штаб-квартира— у м. Гаазі (Нідерланди)

Європол

- + До пріоритетних сфер дослідження Європолу належать злочини проти особи, фінансові та кіберзлочини. Діяльність Європолу обмежена структурами організованої злочинності, в яких задіяні дві чи більше країни ЄС.
- + Європол допомагає державам-членам в обміні інформацією; здійснює оперативний аналіз заходів, до яких вдаються держави-члени; готує стратегічні звіти (зокрема, формулює загрози) та дослідження злочинності; виконує експертизу і надає технічну підтримку в рамках розслідувань і операцій всередині ЄС; а також сприяє гармонізації процедур розслідування у державах-членах.

Європол

- + Відповідно до Угоди між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво Національним контактним пунктом для України, який діє як центральний контактний пункт між іншими компетентними органами України та Європолем визначено відділ по взаємодії з Європолем Національної поліції України.

Євроюст

- + Євроюст – європейське агентство, що співпрацює з судовими та поліцейськими органами країн-членів ЄС. Євроюст стимулює і координує розслідування і судові переслідування між компетентними органами в державах-членах і покращує співпрацю між компетентними органами держав-членів, зокрема шляхом сприяння виконанню міжнародної взаємної правової допомоги та здійснення прохань про екстрадицію.
- + Компетенція Євроюсту охоплює такі види злочинів і правопорушень: тероризм, незаконний обіг наркотиків, торгівля приватними даними, підробка, відмивання грошей, комп'ютерні злочини, злочини проти власності або суспільних благ, включаючи шахрайство та корупцію, злочини, що впливають на фінансові інтереси ЄС, екологічні злочини та участь у злочинній організації. Крім того, Євроюст може допомагати державам-членам ЄС у розслідуванні інших злочинів.

Євроюст

- + Євроюст сприяє компетентним органам у забезпеченні координації розслідувань і судових процесів. Євроюст співпрацює з 24 країнами, що не є членами ЄС: Албанією, Аргентиною, Боснією і Герцеговиною, Єгиптом, Канадою, Північною Македонією, Ісландією, Ізраїлем, Японією, Кореєю, Ліхтенштейном, Молдовою, Монголією, Чорногорією, Норвегією, російською федерацією, Сербією, Сінгапуром, Швейцарією, Таїландом, Туреччиною, Україною і США.

StAR

- + StAR – це партнерська ініціатива Групи Світового банку та Управління Організації Об'єднаних Націй з наркотиків і злочинності, яка підтримує міжнародні зусилля, спрямовані на припинення практики приховування активів, отриманих від корупційних злочинів

CARIN

- + Камденська міжвідомча мережа з питань повернення активів (CARIN) – це неформальна мережа представників правоохоронних органів і судових практиків, фахівців в області виявлення та розшуку активів, заморожування, арешту та їх конфіскації. Кожна держава-член представлена в мережі співробітником правоохоронних органів і судовим експертом (прокурором, слідчим тощо) в залежності від правової системи держави.